

2019 YILI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

16 OCAK 2020

EĞİTİM-ÖĞRETİM

Değerli arkadaşlar..

Geçtiğimiz 17 yılda eğitim-öğretimde, öncelikle altyapıyla ilgili eksikleri gidermenin gayreti içinde olduk.

Çocuklarımızı 70-80 kişilik sınıflardan kurtarmak ve üniversite kapılarında yaşanan yığılmaları önlemek için kolları sıvadık.

Öğretmen sayısını 652 bin ilaveyle 947 bine çıkardık.

Derslik sayısını 316 bin ilaveyle 589 bine yükselttik.

Üniversite sayısını 131 ilaveyle 207'ye, akademik personel sayısını 98 bin ilaveyle 169 bine ulaştırdık.

Üniversitelerimizdeki öğrenci sayısı ise 1,6 milyondan 8 milyona tırmandı.

Gençlerimize, ailelerine yük olmadan üniversite eğitimlerini tamamlayabilmeleri için her türlü desteği veriyoruz.

Yıllarca protestolara konu olan üniversite harçlarını kaldırdık.

Lisans öğrencilerimizin kredi-burs desteğini yılbaşı itibarıyla 550 liraya, yüksek lisansta 1.100 liraya, doktora ise 1.650 liraya yükselttik.

Yurtlarda kalan öğrencilere aylık 420 lira da beslenme yardımı yapıyoruz.

Öğrencilerimizin barınma sorununu çözmek için yurtlardaki yatak sayısını 182 binden 677 bine ulaştırdık.

Bu yılın ilk yarısında 13 bin 750 yatak kapasiteli 21 adet yurdu daha hizmete açıyoruz.

İlk ve ortaöğretimde hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm öğrencilerimize ders kitaplarını ücretsiz olarak veriyoruz.

Okullarımızın hangi alanda desteklenmesi gerektiğini gösterecek Okul Profili Değerlendirme Sistemini 2019'da oluşturduk ve üç ay içinde hayata geçiriyoruz.

2019 yılında, ezberlemeyi değil tasarlamayı, analitik düşünmeyi ve üretkenliği teşvik eden 5 binden fazla Tasarım Beceri Atölyesini okullarımızda hizmete açtık.

İlkokul, ortaokul ve lise düzeyinde, bu yılın ilk altı ayında 2 bin adet ve izleyen dönemde 10 bin adet daha Beceri Atölyesi kurmayı planlıyoruz.

Mesleki eğitim-öğretim merkezlerini güçlendiriyoruz.

Bu okullarda çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitim-öğretimi alan gençlerimizin, fark derslerini yine aynı yerlerde vererek lise diplomasına sahip olabilmelerinin önünü açıyoruz.

Savunma sanayi, otomotiv, biyoteknoloji ve uzay-havacılık gibi alanlarda teknik iş gücü yetiştirilmesine 2019 yılında daha çok öncelik verdik.

Geleceğin mesleklerini şekillendirecek olan öğretmenlerimizin hizmet içi eğitimlerini de ihmal etmiyoruz.

Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımızın giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakmaksızın karşılıyoruz.

Zihinsel ya da bedensel engelli, konuşma bozukluğu ya da öğrenme güçlüğü olan öğrencilerimiz için geçtiğimiz yıl 143 bin nitelikli eğitim materyali geliştirerek, 6 bin özel eğitim sınıfının kullanımına sunduk.

Dijital içerikli özel eğitim materyallerinin oluşturulmasına yönelik çalışmaları 2019'da başlattık, bu yıl erişime açıyoruz.

Önümüzdeki dönemde kaynaştırma eğitimi, özel eğitim sınıfları, evde veya hastanede eğitim hizmetlerimizi artırarak, engelleri eğitimle aşmaya devam edeceğiz.

SAĞLIK

Değerli arkadaşlar...

Sağlık en büyük reformları gerçekleştirdiğimiz alanların başında geliyor.

Vatandaşlarımızı hastane kapılarında eziyet çekmekten kurtaracak ve herkese insanca hizmet verecek bir sistem kurmaya çalıştık.

Ülkemizde uygulanan genel sağlık sigortası ve sağlık hizmetleri kalitesi, tüm dünyaya örnek olacak düzeye geldi.

Geçtiğimiz 17 yılda hastane ve diğer yataklı tedavi kurumlarımızın sayısını 2 bin 600'den 5 bin 500'e yükselttik.

Hastanelerimizin toplam yatak sayısını 240 bine, nitelikli yatak sayısını 145 bine çıkarttık.

Doktor sayımızı 92 binden 161 bine, toplam sağlık çalışanı sayımızı ise 378 binden 1 milyon 25 bine yükselttik.

Ülkemizde kişi başına yapılan sağlık harcamasını 19 liradan 140 liraya çıkartırken, vatandaşlarımızın ceplerinden yaptıkları harcama oranını yüzde 20'den yüzde 17'ye gerilettik.

Şu ana kadar Adana, Isparta, Mersin, Yozgat, Kayseri, Elâzığ, Eskişehir, Manisa, Bursa ve Ankara Bilkent Şehir Hastanelerini milletimizin hizmetine sunduk.

Bu yıl Konya Karatay, İstanbul İkitelli, Tekirdağ, Kocaeli ve İzmir Bayraklı Şehir Hastanelerinin açılışlarını yapacağız.

Ayrıca inşaatı devam eden 64 adet sağlık tesisini tamamlayarak hizmete açacak, 19 adet sağlık tesisinin daha inşaatına başlayacağız.

Tüp bebekten irsi hastalıkların tedavisine, psikososyal ve ruhsal problemlere kadar pek çok hizmeti sosyal güvenlik kapsamına aldık.

Kanser tedavisinde oldukça yüksek bedeli olan işlemlerden ilave ücret alınmasının önüne geçtik.

2019 yılı itibariyle antiserum üretimine başladık.

Sağlık turizmi yoluyla ülkemize gelen hasta sayısı 2019 yılı Kasım sonu itibariyle yıllık 470 bine ulaştı.

Bu sayıyı önce 750 bine, ardından 1,5 milyona yükseltmeyi hedefliyoruz.

Ayrıca bu kapsamda tedavi öncesinde ve tedavi sonrasında hastaları takip etmek üzere, yurt dışında 20 teşhis merkezi kuracağız.

Sigara başta olmak üzere tütün mamulleriyle mücadele kapsamında, 2019 yılında başlattığımız tek tip sigara paketi uygulaması ile bu alanda 7'inci ülke olduk.

Sağlık, spor ve eğitim hizmeti veren yerlerde sigara satışını tümüyle yasakladık.

İnternet dâhil her yerde, sigarayı özendirecek görüntülerin kullanılmasının önüne geçtik.

Dumansız hava sahası uygulamasında mevzuattaki boşlukları ortadan kaldırarak, daha etkin bir mücadele yürüteceğiz.

Türkiye'de madde bağımlılığı nedeniyle 1 milyon kişi başına düşen ölüm ortalaması 11,4 düzeyinde iken 2019 yılında 3,3'e düştü.

Doktorlarımızın, hemşirelerimizin ve diğer sağlık personelimizin güvenliğini en üst seviyede tutmaya devam edeceğiz.

Bunun için kapsamlı bir Sağlıkta Şiddeti Önleme Eylem Planı hazırladık.

Yerli ilaç üretimi ve yerli plazmadan kan ürünleri üretimi 2020'de de gündemimizin ilk sıralarında olacak.

Yerli ilaç ve plazma üretimi ile yerli cihaz geliştirilmesi konusunda engel çıkartanların yaptıkları vatana ihanetle eşdeğerdir.

Bu konuda kimseye müsamaha göstermeyeceğiz.

ADALET

Değerli arkadaşlar...

Adalet hizmetlerinde, mevzuattan altyapıya, ceza infaz kurumlarından yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına kadar önemli gelişmeler kat ettik.

Hâkim-savcı sayımızı 9 bin 349'dan 2019 yılı sonu itibariyle 20 bin 629'a, yardımcı personel sayısını 51 binden 138 bine çıkardık.

Mahkeme sayılarını yüzde 82 artırarak ve 256 adalet sarayı inşa ederek, yargının işleyişini kolaylaştırdık.

İstinaftan ihtisaslaşmaya, ombudsmanlıktan HSK'nın yeniden yapılandırılmasına ve askeri mahkemelerin kaldırılmasına kadar pek çok tarihi reform yaptık.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının güçlendirilmesini, hukukun üstünlüğünün temel şartı olarak görüyoruz.

Yargı Reformu Strateji Belgemizi, 2019 yılı Mayıs ayında milletimiz ile paylaşmıştık.

Belgedeki hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla hazırlanan birinci yargı paketi, yine geçtiğimiz yıl Meclis'te kabul edilerek kanunlaştı.

Bu düzenleme ile ceza adaleti sistemine "seri muhakeme usulü" ve "basit yargılama" adı altında iki yeni uygulama da kazandırdık.

Kamu vicdanını rahatsız etmeyecek, suçluların cezalarını çektiği, ceza adaleti sisteminin amacına uygun, ölçülü ve adaletli bir infaz rejimi üzerinde çalışıyoruz.

Aynı şekilde, önemli bir çalışma olan insan hakları eylem planını da birkaç ay içerisinde tamamlamayı planlıyoruz.

İnfaz düzenlemesini de içeren ikinci yargı paketinin hazırlıklarını tamamladık, birkaç hafta içinde Meclis gündemine getiriyoruz.

Bir başka önemli reform da, vatandaşlarımızın devletle olan hukuki ihtilaflarının yargıya gitmeden, arabuluculuk benzeri bir idari sulh sistemiyle çözümünü içeren düzenlemedir.

Bununla vatandaşlarımızın idareyle, ya da kamu kurumlarının kendi aralarındaki uyuşmazlıkların zahmetsiz ve hızlı bir şekilde çözülmesini amaçlıyoruz.

Bu konudaki hazırlıkları 2019'da tamamladık, inşallah yakında konu Meclis gündemine gelecektir.

Nöbetçi noterlik uygulamasına geçmenin yanında, dijital bağlantıyla bir noterde yapılan işleme ait belgenin diğer noterlikten alınabilmesini sağladık.

Bu konuda bir başka yenilik, noterliğe girişte sınav usulünün getirilmesi ve noter yardımcılığı müessesesinin kurulması olacaktır.

Veraset ilamlarında olduğu gibi, bazı çekişmesiz yargı işleri ile henüz dava açılmamış aşamadaki delil tespitlerinin noterlikler tarafından yapılması, yargının iş yükünü azaltacaktır.

Elektronik tebligat sistemiyle, yargı sürecinde bu sebeple oluşan hataların ve gecikmelerin önüne geçtik.

Bu sistemle şu ana kadar 17 milyondan fazla e-tebligat gönderimi yapılarak, 210 milyon liranın üzerinde tasarruf sağlandı.

2019 yılında yeni adli yıla girerken 4 yeni bölge adliye mahkemesi kurarak sayıyı 11'den 15'e çıkarttık.

“Geç gelen adalet, adalet değildir” yaklaşımıyla, geçtiğimiz yıl yargılamada hedef süre uygulamasını başlattık.

Soruşturmalarda yüzde 74, yargılamada ise yüzde 82'nin üzerinde hedef sürelere uyulduğu görülüyor.

Önümüzdeki günlerde bu uygulamayı Adli Tıp Kurumunda da hayata geçiriyoruz.

“Ticari davalarda zorunlu arabuluculuk” uygulaması ile arabulucu atanan yaklaşık 150 bin dosyanın yarısından fazlası çözüldü.

2019 yılında uzlaştırma bürolarında görüşülen 275 bin dosyadan 231 bini uzlaşma ile sonuçlanmıştır.

Yargı Sistemimize kazandırmayı düşündüğümüz önemli yeniliklerden biri de hâkim ve savcı yardımcılığıdır.

Yargı Reformu Stratejisi'nde geniş bir hukuk eğitimi reformu yapacağımızı belirtmiştik.

Bu konuda Adalet Bakanlığının ve YÖK'ün çalışmaları devam ediyor.

GÜVENLİK

Değerli arkadaşlar...

Türkiye, terör örgütleriyle ve asayiş bozmaya yönelik her türlü eylemle mücadelede, tarihinin en başarılı neticelerini bizim dönemimizde almıştır.

PKK-YPG'den DEAŞ'a ve FETÖ'ye kadar, ülkemize saldırması için beslenip büyütülen ne kadar örgüt varsa, hepsinin başını ezdik, eziyoruz.

Aynı şekilde, organize suç örgütlerine de göz açtırmıyoruz.

Geçtiğimiz yıl PKK'ya karşı gerçekleştirilen operasyonlarda 1.250 terörist etkisiz hale getirilerek, pek çok eylem engellendi.

Terör örgütünün ülkemiz içindeki silahlı unsurlarının sayısı, 2019 yılı sonu itibariyle, kuruluş döneminin dahi altına inmiştir.

Diyarbakır Annelerinin kararlı duruşu, örgüt içindeki çözülmeyi artırdı.

Örgüte katılımlar neredeyse tamamen durma noktasına geldi.

Bölgemizdeki huzur ve güven iklimi kökleştikçe, turizm başta olmak üzere, her alanda gözle görülür bir olumlu hareketlenme yaşanıyor.

15 Temmuz'da milletimize kurşun sıkan FETÖ'yü devlet kurumlarından ve ülkemizden tamamen temizleyene kadar mücadelemiz sürecektir.

DEAŞ, EL KAİDE ve diğer terör örgütlerine yönelik operasyonlarda da 388 terörist etkisiz hale getirilmiştir.

Amacımız, 780 bin kilometrekare vatan toprağının her karışında insanlarımızın güvenli, huzurlu, geleceğinden emin bir şekilde yaşamasını sağlamaktır.

Nitekim, hırsızlık olayları son üç yılda İstanbul'da günde 78'den 34'de, Ankara'da 4'e, İzmir'de ise 6'ya düştü.

Özellikle FETÖ'nün kurumlarımızdan temizlenmesiyle birlikte, güvenlik alanındaki başarılarımız arka arkaya gelmeye başladı.

Güvenlik bürokrasimiz tek vücut halinde hareket ederek ülkemize yönelik tehditlerle mücadele edebilme imkânına kavuşmuştur.

Geçtiğimiz günlerde yeni hizmet binasının açılışını yaptığımız Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığımız, görev alanındaki başarılarıyla ülkemizin gururu haline geldi.

Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları ile Milli İstihbarat Teşkilatımızın başını çektiği güvenlik kurumlarımız arasındaki koordinasyonu daha da geliştiriyoruz.

Bu amaçla oluşturduğumuz Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulunu yakında faaliyete geçiriyoruz.

Sınır Fiziki Güvenlik Sistemleri projesi kapsamında 911 kilometrelik Suriye sınırımız boyunca 825 kilometre güvenlik duvarı inşa ettik.

Ayrıca, 211 elektro optik kulenin kurulum çalışmalarına da başladık.

Bu yıl doğu sınırımızda 117, batı sınırımızda 42 elektro optik kuleyi faaliyete geçiriyoruz.

Böylece, 1.182 kilometrelik doğu sınırımızın 740 kilometrelik kısmını, 472 kilometrelik batı sınırımızın ise 350 kilometrelik kısmını gözetleme imkânına kavuşacağız.

— ULAŞTIRMA

Değerli arkadaşlar..

Ulaştırma ve altyapı, hükümetlerimizin en başarılı hizmet alanlarından biridir.

Vatandaşlarımızın ülkemizin her noktasına hızlı, konforlu ve güvenli şekilde erişebilmesini sağlamak için 17 yılda 750 milyar liranın üzerinde ulaşım yatırımı yaptık.

Bölünmüş yol uzunluğumuzu 21 bin 64 kilometre ilaveyle 27 bin 165 kilometreye, otoyol uzunluğumuzu 1.346 kilometre ilaveyle 3 bin 60 kilometreye çıkardık.

Bu yollar, ülkemizdeki trafiğin, 2019 sonu itibariyle yaklaşık yüzde 82'sine hizmet veriyor.

Araç sayısındaki ve trafik hareketliliğindeki yüksek artışa rağmen, bölünmüş yollar sayesinde, trafik kazalarında hayatını kaybeden kişi sayısı yüzde 71 azaldı.

Bu sayıyı daha da azaltmak için her türlü tedbiri alıyoruz.

Yol projelerimizin kapsamında dikimi yapılan ağaç sayısı 68 milyonu aştı.

Ülkemizin ticaret ve turizm merkezlerini birbirine bağlayan 426 kilometrelik İstanbul-İzmir Otoyolunu geçtiğimiz yıl hizmete açmıştık.

Bu sayede İstanbul-İzmir arası 8 saatten 3,5 saate, Bursa 1 saate, Eskişehir 2-2,5 saate düştü.

İzmir'i Çandarlı limanına bağlayan 95,9 kilometre uzunluğundaki otoyolun 90,5 kilometrelik bölümünü geçtiğimiz Ekim ayında hizmete sunmuştuk.

Kalan kısmı da önümüzdeki günlerde trafiğe açıyoruz.

Kuzey Marmara Otoyolu'nun Kınalı-Odayeri ve Kurtköy-Akyazı kesimlerindeki kalan kısımları da yine önümüzdeki aylarda hizmete sunuyoruz.

Karayollarımızın üzerindeki tünellerin sayısını 298 ilaveyle 381'e; tünel uzunluğunu ise 50 kilometreden 500 kilometreye yükselttik.

2019'da toplamda 23 kilometre uzunluğunda 92 köprü, viyadük ve kavşağı bitirmeyi hedeflemiştik.

Bu hedefin de ötesine geçerek, 40 kilometre uzunluğa sahip 171 köprü, viyadük ve kavşağı tamamlayıp hizmete açtık.

Marmaray, Avrasya Tüneli, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Osmangazi Köprüsü, Nissibi Köprüsü, Ovit Tüneli ve Karadeniz Sahil Yolu gibi mega projelere yenilerini ekliyoruz.

Bu çerçevede ülkemizin ekonomik ve stratejik gücüne güç katacak Kanalistanbul Projesine de çok yakında başlıyoruz.

Yarım asır önce, "BOĞAZIÇI KÖPRÜSÜ, İSTANBUL'UN BAŞINA GELEN EN BÜYÜK FELAKETTİR" diyen zihniyet, şimdi de, "KANALİSTANBUL EN BÜYÜK FELAKET" kampanyası yürütüyor.

Üstelik, Kanalistanbul'a karşı çıkanların hiçbirinin, bu projenin aslında ne olduğu konusunda en küçük bir bilgileri bulunmuyor.

İstanbul Boğazı, yılda ortalama 45 bin geminin geçtiği, günde 500 bin kişinin iki yaka arasında taşındığı, üzerindeki yük ve insan trafiği baskısının sürekli arttığı bir yere dönüştü.

Boğazdaki deniz trafiğini engellemek, hukuki, ekonomik ve sosyal olarak mümkün değildir.

Tek çare, alternatif bir su yolu inşa etmektir.

Üstelik bu proje bir anda ortaya çıkmış da değildir.

Bu kanal, Büyükşehir Belediye Başkanlığımızdan beri savunduğumuz, 2011 yılında da milletimize taahhüt ettiğimiz bir projedir.

Projenin jeolojik, jeoteknik, hidrolojik araştırmalar, dalga ve deprem analizleri, trafik etütleri, proje hazırlığı, altyapı deplase ihtiyaçları, çevresel etki çalışmaları gibi süreçlerini tamamladık.

Bu çalışmalarda, 11 farklı üniversiteden ve çeşitli kamu kurumlarından, 34 ayrı bilim dalına mensup 200'ün üzerinde bilim insanı görev aldı.

İnşa maliyeti 75 milyar lira olarak hesaplanan Kanalistanbul bünyesinde 2 liman, 1 yat limanı, 1 lojistik merkezi, 7 köprü, 2 demiryolu hattı, 2 hafif raylı sistem hattı ve 500 bin kişilik konut alanları yer alacak.

Projenin finansmanında ve inşasında herhangi bir sorun yaşanmayacaktır.

Demiryolu alanında ülkemizi, daha önce örneği olmayan yüksek hızlı ve hızlı tren hatlarıyla donatıyor, mevcut hatları modernize ediyoruz.

Ankara, İstanbul, Konya, Eskişehir yüksek hızlı tren hatları hâlihazırda hizmet veriyor.

Ankara-Eskişehir-İstanbul ile Ankara-Konya-İstanbul güzergâhlarında bugüne kadar toplamda 53 milyonu aşkın vatandaşımız seyahat etti.

Tüm demir yollarımızda 2019 yılında 245 milyona yakın yolcu taşıdık.

Yüksek hızlı tren işletmesinde dünyada 8'inci, Avrupa'da 6'ncı ülke konumundayız.

Halen Ankara-İzmir ve Ankara-Sivas arasında toplam 1.889 kilometre uzunluğunda yüksek hızlı tren hattı yapımında sona yaklaşıyoruz.

Ankara-Sivas hattının Balışeyh-Yerköy-Akdağmadeni kısmında Mart ayı sonunda test sürüşlerine başlıyoruz.

Yüksek hızlı tren hatlarının yanı sıra, yük ve yolcu taşımacılığının birlikte yapılabilmesi için hızlı tren hatları da inşa ediyoruz.

Bursa-Bilecik, Konya-Karaman-Niğde-Mersin-Adana, Osmaniye-Gaziantep, Çerkezköy-Kapıkule ve Sivas-Zara olmak üzere 1.626 kilometre hızlı demiryolu hattının inşası sürüyor.

Demiryolu araçlarının ülkemizde üretilmesi amacıyla yerli sanayimizi geliştiriyoruz.

Sakarya'da hızlı tren ve metro araçları, Çankırı'da hızlı tren makasları, Sivas, Sakarya, Afyon, Konya ve Ankara'da hızlı tren traversleri ile Erzincan'da yerli ray bağlantı malzemeleri üreten tesisler kurduk.

Dizel ve akülü olarak çalışabilen hibrit lokomotif prototip olarak üretebilen dünyadaki 4'üncü ülkeyiz.

Bugüne kadar 150 adet yeni nesil milli yük vagonunu hizmete verdik, bu yılın ilk yarısından başlayarak 100 adet daha yerli milli yük vagonu üretiyoruz.

2017'de açtığımız Bakü-Tiflis-Kars demiryolunda, bugüne kadar 326 bin ton yük taşındı.

Geçtiğimiz Kasım ayında Çin'den gelen ilk tren, Marmaray bağlantısını kullanarak, 18 günde Çekya'nın başkenti Prag'a ulaştı.

Bu hatta yük taşımacılığının yanına yolcu taşımacılığını da ekleyerek, bağları daha da kuvvetlendiriyoruz.

Havalimanlarımızın sayısını, 30 ilaveyle 56'ya; yolcu kapasitesini de 317 milyona çıkardık.

Türkiye'nin zafer anıtı İstanbul Havalimanı birinci fazını 2019 yılında tümüyle hizmete açtık.

Havalimanımız 2019'da, iç hatta 12,5 milyona yakın, dış hatta ise 39,5 milyona yakın olmak üzere toplamda 51 milyonu aşkın yolcu trafiğine ulaştı.

İstanbul Havalimanının ilk etabının ikinci fazını da Haziran ayında hizmete açmayı planlıyoruz.

Geçtiğimiz yıl, Kahramanmaraş ve Balıkesir havalimanlarının yeni terminal binalarının yapımını tamamladık.

Denize inşa edilmiş havalimanı olarak dünyada benzerine az rastlanan Ordu-Giresun Havalimanından sonra, şimdi de Rize-Artvin Havalimanını yapıyoruz.

Gümüşhane-Bayburt, Yozgat ve Tokat Havalimanlarının yapımları sürüyor.

Yurt dışı uçuş noktalarımızın sayısını 60'dan 2019 yılı sonu itibarıyla 326'ya, büyük gövdeli uçak sayımızı 162'den 540'a, sektörün cirosunu 2,2 milyar dolardan 25 milyar dolara yükselttik.

Ülkemizin uydu haberleşme kapasitesini artırmaya ve yörünge haklarımızı korumaya yönelik yeni uydu projelerimiz TÜRKSAT 5A ve 5B uydularının üretimine başladık.

TÜRKSAT 5A uydusunu, 2020 yılının üçüncü çeyreğinde fırlatıyoruz.

İlk yerli haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yı da bu yıl tamamlayacak ve 2021 yılında uzaya fırlatacağız.

Bu proje ile Türkiye haberleşme uydusu üretebilen 10 ülkeden biri olacak.

Dijital Türkiye Platformu üzerinden her geçen gün daha fazla sayıda hizmet vatandaşlarımıza "tek tıkla" ulaştırılıyor.

Bugün 45 milyon kullanıcı, 641 kurumun sunduğu 5 bin 181 kamu hizmetine e-devlet sayesinde hızlı ve güvenli erişim sağlıyor.

Sadece geçtiğimiz yıl 1.015 adet kamu hizmeti daha dijital ortama taşındı.

Yerel yönetim hizmetleri başta olmak üzere tüm kamu hizmetlerinin Dijital Türkiye Platformu'na entegre edilmesi çalışmalarına devam ediyoruz.

Dijital ortamda sunulan hizmetleri kamu kurumundan almayı tercih eden vatandaşlarımız için de "Tek Durak Hizmet Noktaları" illerimizde faaliyete geçecektir.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK

Değerli arkadaşlar...

Bayındırlıkta, yerleşim yerlerimizin tamamını, insanlarımızın ihtiyaçlarına uygun ve modern bir şehirleşme anlayışıyla dönüştürmeyi hedefliyoruz.

Geçtiğimiz yıl kentsel dönüşüm ve sosyal konutlar dâhil olmak üzere, tüm bayındırlık projeleri için yaklaşık 16 milyar liralık yatırım yaptık.

Ülkemizin tamamında, 1 milyon 330 bin konutu dönüştürerek, 5 milyondan fazla vatandaşımızı can ve mal güvenliğine kavuşturduk.

Halen, 53 farklı ilimizde, ilan ettiğimiz 240 riskli alanda çalışmalar sürüyor.

En fazla 5 yıl içinde acilen dönüştürülmesi gereken 1,5 milyon konutumuz bulunuyor.

Amacımız, 100 bini İstanbul'da olmak üzere, her yıl 300 bin konutun dönüşümünü sağlamaktır.

Ülkemizde ilk defa, sistematik ve yaygın bir depreme dayanaklı yapı stoku oluşturmaya başladık.

TOKİ vasıtasıyla, 4 milyona yakın vatandaşımızın yaşadığı 725 bin güvenli konutu tamamlayıp sahiplerine teslim ettik.

Geçtiğimiz yıl 50 bin sosyal konutun inşasını başlattık.

2020 yılı için de "100 bin Sosyal Konut" kampanyası çerçevesinde başvurular tamamlandı.

Bu kampanyaya 1 milyonun üzerinde talep geldi.

Ülkemizde ev sahibi olmayan dar ve orta gelirli hiçbir vatandaşımız kalmayınca kadar sağlıklı ve kimlikli sosyal konut üretimini sürdüreceğiz.

Millet bahçeleri, son dönemdeki en önemli projelerimizden biridir.

81 ilimizde 81 milyon metrekare millet bahçesi inşası için yer ve proje çalışması yürütüyoruz.

Bugüne kadar 6 ilde 4,9 milyon metrekare alana sahip 13 adet millet bahçemizin açılışını gerçekleştirdik.

Bu yıl 38 ilde daha millet bahçelerimizi vatandaşlarımızın hizmetine sunuyoruz.

İlk defa Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde hayata geçirdiğimiz Sıfır Atık projesi, bugün artık 25 bin kurum binasında uygulanıyor.

Proje sayesinde 4 milyon tonun üzerinde değerlendirilebilir atığımızı topladık, geri dönüşüme kazandırdık.

Sıfır Atık Projesi kapsamında geçtiğimiz yılın başında başlattığımız uygulamayla plastik poşet kullanımında yüzde 78 oranında azalma oldu.

Zorunlu depozito uygulamasına da bu yıl başlıyoruz.

Deniz temizliği seferberliğimizi de Sıfır Atık Mavi Hareketi kapsamında başlattık ve 163 bin metreküp deniz çöpü topladık.

İller Bankası tarafından geçtiğimiz yıl sonu itibariyle içmesuyu, atıksu, yol, katı atık alanlarında toplam 465 adet proje tamamlandı.

Bu yılın ilk altı ayında 37 adet atıksu ve 15 adet içmesuyu yapım işi daha tamamlanacak.

ENERJİ

Değerli arkadaşlar...

Kalkınmanın temel unsuru olan enerji konusunda da geçtiğimiz 17 yılda Cumhuriyet tarihinde tüm yapıları kat be kat aşan başarılar yakaladık.

Kurulu gücümüzü 56 bin 421 megavat ilaveyle 2019 sonu itibariyle 91 bin 267 megavata yükselttik.

Son 2 yılda kullanıma aldığımız kurulu gücün yüzde 73'ü yenilenebilir enerjiye dayalıdır.

Yerli kaynaklara dayalı elektrik üretiminde kurulu gücümüzü 56 bin megavatın üzerine çıkardık.

Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimimiz, geçtiğimiz yıl yüzde 62'ye ulaştı.

Bizden önce ülkemizde hiç olmayan güneş enerji santrali kurulu gücümüz 5 bin 894 megavatı buldu.

Rüzgâr enerjisindeki kurulu gücümüzü 19 megavattan 7 bin 591 megavata yükselttik.

Küresel elektrik üretiminin sadece yüzde 25'i yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ediliyor.

Ülkemizin bu alanda ulaştığı yüzde 44'lük yenilenebilir elektrik üretimi, önemli bir başarının ifadesidir.

2002 yılında sadece 5 ilimizde doğalgaz varken, 2019 yılı itibariyle 81 ilimizin tamamına doğalgaz arzı sağlamış durumdayız.

Doğalgaz depolama kapasitemizi yaklaşık 4 milyar metreküpe ulaştırdık, şimdi de bunu 2023 yılında 11 milyar metreküpe çıkartıyoruz.

Rusya'dan gelen doğalgazı Karadeniz'in altından ülkemiz topraklarına getiren ve oradan da Avrupa'ya ulaştırılacak olan TürkAkım projesinin vanalarını geçtiğimiz hafta açtık.

Bir başka önemli doğalgaz projemiz de TANAP'tır.

Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı ile Türkiye'yi "üç kıtanın enerji ticaret merkezine" dönüştürme yolunda önemli bir adım attık.

Bölgesel gerilimlere ve atlattığımız onca badireye rağmen, TANAP'ı planladığımız şekilde tamamladık ve 2019'da hizmete sunduk.

Akkuyu Nükleer Güç Santralini inşası da hızla ilerliyor.

Nükleer mühendislik alanında uzmanlık eğitimine gönderdiğimiz 244 Türk öğrencimizden 88'i, geçtiğimiz yıl eğitimini tamamlayarak işbaşı yaptı.

Rezerv bakımından dünyada birinci sırada yer aldığımız Bor madenini ileri teknolojiyle işlemeye ve değerlendirmeye önem veriyoruz.

2002 yılında 813 bin ton bor ürünü karşılığında 201 milyon dolar gelir sağlanırken, bu yıl bor ürünleri satışından 820 milyon dolara yakın gelir elde etmeyi hedefliyoruz.

Geçen yıl, Bor'u yüksek teknolojiyle işleyecek bor karbür tesisimizin temelini Balıkesir Bandırma'da attık.

Bor karbür, yüksek sertlik ve mukavemet oranının kritik olduğu taktik araçlar, helikopterler, uçaklar, top namlusu ve personel koruyucu yeleklerin zırhlanması gibi malzemelerde yoğunlukla kullanılacak.

Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon arama faaliyetlerini, hem barışa, hem de refaha katkı sağlayacak bir diplomasiyle takip ediyoruz.

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini bölgedeki enerji denkleminde dışlama girişimlerine izin vermedik.

Hem kendi kıta sahanlığımızdaki çıkarlarımızı, hem de Kuzey Kıbrıs'taki soydaşlarımızın haklarını korumakta kararlıyız.

Son teknolojiye sahip sondaj gemilerimiz Fatih ve Yavuz, 2019 yılında ülkemizin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin sahalarında faaliyetlerini sürdürdü.

Gemilerimizin ve mürettebatımızın güvenliği Deniz Kuvvetlerimiz tarafından en üst düzeyde sağlanıyor.

İnşallah yakında bu çalışmalardan müjdeli haberler alacağımıza inanıyorum.

TARIM VE ORMAN

Değerli arkadaşlar...

Son 17 yılda ekonomide, turizmde, sağlıkta, savunmada olduğu gibi tarım, orman ve hayvancılıkta da ülkemizi ilklerle tanıştırdık.

Tarım ve orman sektörü, 2019'un ilk 3 çeyreğinde yüzde 3,6 büyüyerek, diğer sektörlerin önüne geçmiştir.

Çiftçilerimize bugüne kadar toplamda 138 milyar lira tutarında tarımsal destek verdik.

Ziraat Bankası, geri ödemede sıkıntı yaşayan çiftçilerimiz için borçları uygun şartlarda 5 yıla kadar vadeliyor.

Tarımsal ürün ihracatımızı 3,7 milyar dolardan 17,7 milyar dolara yükselttik.

Dünyanın 195 farklı ülkesine 1.690 tarım ürünü ihraç ediyoruz.

Tarımda dış ticaret fazlamız 4,8 milyar dolar gibi ciddi bir rakama ulaştı.

Topraksız tarım yapılan teknolojik sera sayımız, 2019 sonu itibarıyla 1.532'yi buldu.

Stratejik bir ürün olan tohum üretimimiz 145 bin tondan 1 milyon tonu geçti.

Bugün artık tohum ihtiyacımızın yüzde 96'sını yerli olarak karşılıyoruz.

Ormanlarımızı da asla ihmal etmiyoruz.

Dünyada orman varlığı azalırken, ülkemizin orman varlığını 1,8 milyon hektar artırdık.

Böylece erozyonla kaybettiğimiz toprak miktarını yıllık 500 milyon tondan 154 milyon tona kadar düşürdük.

Cumhuriyet döneminin tamamında yapılan ağaçlandırmanın 1,5 katını 17 yılda gerçekleştirdik.

Sadece 2019 yılında 280 milyon adet fidanı toprakla buluşturduk.

Yeni bir adım daha atarak, 11 Kasım'ı "Milli Ağaçlandırma Günü" ilan ettik.

"GELECEĞE NEFES" kampanyasına destek veren 1,2 milyon vatandaşımızla birlikte 13,8 milyon fidanı toprakla buluşturduk.

Orman varlığımızı 2020 yılı sonunda 22,9 milyon hektara ulaştıracacağız.

Barajlarımızın sayısını 276'dan 861'e, hidroelektrik santrallerimizin sayısını 105'ten 681'e, içmesuyu tesislerimizin sayısını 84'den 331'e çıkardık.

Bitkisel üretimimizi önümüzdeki yıl yüzde 5 artırarak 123 milyon tona yükseltiyoruz.

Sertifikalı tohum üretimimizi yine yüzde 5 artırarak 1,2 milyon tona, tohum sektörümüzün pazar büyüklüğünü 1,4 milyar dolara çıkarmayı planlıyoruz.

Son 17 yılda hayvancılık desteklerimiz 60 kat artışla 33 milyar lirayı buldu.

Bu yıl 6,6 milyar lira hayvancılık desteği vereceğiz.

Küçükbaş sürü büyütme projesi kapsamında sürüye katılan hayvan başına ilave 100 lira destek sağlıyoruz.

Bu yıl et ithalatını daha da azaltacak ve inşallah 2022 yılında tamamen sıfırlayacağız.

Küçükbaş hayvan varlığını artırarak, 56 milyon rakamını yakalamak istiyoruz.

Ülkemizin tavukçuluk üretimini garanti altına alacak bir sistemle, yılda 220 bin yerli et ve yumurta amaçlı damızlık civciv üretimi yapılmasını sağlıyoruz.

Bu damızlıklar kullanılarak yılda 30 milyon tavuk üretilebilecek.

Kırsal Kalkınma Destekleme Programı kapsamında toplam 4,1 milyar lira destek verecek ve 16 bin ilave istihdam sağlayacağız.

— AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL POLİTİKALAR

Değerli arkadaşlar...

Sosyal yardımları, devlet geleneğimizin, medeniyetimizin en önemli değeri olarak görüyoruz.

Bugüne kadar ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yaklaşık 339 milyar lira sosyal yardım yaptık.

Sadece geçtiğimiz yıl 55 milyar lira sosyal yardım ödemesi gerçekleştirdik.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Raporu'na göre Türkiye, 2019 yılı itibarıyla "çok yüksek insani gelişme" kategorisinde bulunan ülkeler arasına girdi.

Aile Sosyal Destek Programı kapsamında 2,1 milyon hanede 4,7 milyon vatandaşımıza ulaştık.

Vefa Projesi'yle 21 bin yaşlı vatandaşımızın günlük bakımlarını ve temel ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

Kadının, şiddete maruz kalma dahil, her alanda korunarak güçlendirilmesi için çalışıyoruz.

Aktif İşgücü Programları kapsamındaki kurs ve programlarla bu yıl en az 261 bin kadınıma ulaştık.

Koruyucu aile modeli ile 6 bine yakın aile yanında 7 binin üzerinde çocuğumuzu sıcak bir aile ortamına kavuşturduk.

Sokakta işçi olarak çocukların çalıştırılmasıyla mücadele ettik ve 18 bin 516 çocuğumuza ulaştık.

Engellilere yönelik gündüz yaşam merkezi sayımızı 7'den 69'a çıkardık.

Geçtiğimiz yıl yapılan 2 bin 845 kişilik atamalarla birlikte toplam 26 bin 684 şehit yakını, gazi ve gazi yakınımızın kamu kurum ve kuruluşlarında istihdamını sağladık.

Bu yılın ilk yarısında 600 kişiyi daha istihdam edeceğiz.

Ülkemizdeki engelli memur sayısı bizden önceki döneme göre yaklaşık 10 kat artışla 56 bin 500 kişiye ulaştı.

Devlet korumasında yetişen gençlerimizden 2002'den bugüne kadar kamuya yerleştirdiklerimizin sayısı 29 bini buldu.

Geçtiğimiz hafta her eğitim seviyesinden 1.304 engelli vatandaşımız ile 1.561 devlet korumasında yetişen gencimizin daha atamasını gerçekleştirdik.

Çalışma hayatımızda da önemli iyileşmeler sağladık.

2005 yılında 21,7 milyon olan iş gücümüz bugün 33 milyonu aşmış durumda.

Türkiye, OECD ülkeleri arasında son 12 yılda işgücüne katılım oranı en fazla artan ülkedir.

2002'de 24 bin kişi İŞKUR aracılığıyla işe yerleşmişken, 2019 yılında bu rakam 1 milyon 325 bine ulaştı.

Geçtiğimiz yıl özellikle genç, kadın ve engelli kardeşlerimiz için İŞKUR kanalıyla yapılan kurs ve eğitim programlarından toplam 568 bin kişi faydalandı.

2020'nin ilk yarısında 125 bin vatandaşımızın daha İŞKUR'un kurs ve programlarından yararlanmasını hedefliyoruz.

Geçtiğimiz yılın ilk 8 ayında 1,6 milyon işyerimize ve 11 milyon sigortalımıza toplam 38,5 milyar lira tutarında istihdam desteği sağladık.

İşverenlerimizin yükünü hafifletmek için, 2016 yılından beri uyguladığımız asgari ücret desteğini bu yıl da sürdüreceğiz.

Kadın, genç ve engelli istihdamında teşvik süresini 2019 yılında 18 aya çıkardık.

İmalat ve bilişim sektöründe çalışanlara kişi başı 2 bin 558 lira, diğer sektörlerde çalışanlara 959 lira prim desteği sağladık.

Yeni Ekonomi Programı'na göre önümüzdeki üç yılda istihdamı 3,2 milyon kişi artırarak, 2022 yılında işsizliği yüzde 9,8'e indirmeyi hedefliyoruz.

Asgari ücreti, 2002 yılından bu yana reel olarak yüzde 154, nominal olarak 10 kat artırdık.

Emekli maaşlarını insani düzeyde hayat sürdürebilecek seviyelere çıkarttık.

Prim ödemesine ve yılına bakmaksızın hiçbir emekli maaşının bin liranın altında kalmamasını sağladık.

Emeklilik sonrası çalışmaya devam eden emeklilerin aylıklarındaki kesinti oranını önce düşürdük, sonra da tamamen kaldırdık.

GENÇLİK VE SPOR

Değerli arkadaşlar..

İstikbalimizin teminatı gençlerimizin her alanda kişisel gelişimlerinin desteklenmesine önem veriyoruz.

Gençleri daha fazla kütüphane, daha fazla spor tesisi, daha fazla kültür merkeziyle buluşturmak için tüm imkânları seferber ediyoruz.

2002'de sadece 9 olan Gençlik Merkezi sayımızı 321'e ve 1.575 olan spor tesisi sayımızı 2019 sonu itibariyle 3 bin 708'e çıkardık.

Bu yılın ilk yarısında 15 yeni spor tesisini daha hizmete açıyoruz.

Ayrıca, 330 gençlik ve spor tesisini de yeniliyoruz.

Mevcutlara ilave olarak 10 gençlik merkezi ve 1 gençlik külliyesini de gençlerimizin kullanımına sunuyoruz.

Türkiye'nin dört bir yanında bulunan 39 gençlik kampımızdan sadece 2019 yılında 125 bin gencimiz yararlandı.

2020 yılında bu sayıyı, kamplara ulaşım imkânlarını da destekleyerek, en az 2 katına çıkaracağız.

Spor okullarında okuyanlar başta olmak üzere, antrenörlük yapmak isteyen tüm gençlerimizin önünü açan düzenlemeleri geçtiğimiz ay yaptık.

Sporcularımızı güçlendiren çalışmalarımızla, uluslararası müsabakalarda alınan madalya sayısını 1.481'den 6 bin 256'ya yükselttik.

Siyasette, bürokraside gençlerimize daha fazla görev vererek gençlerimize olan güvenimizin sadece sözde olmadığını gösterdik.

Bugün hem Meclis'te, hem partimizde, hem kabinemizde, hem yakın çalışma arkadaşlarımız arasında gençlerimiz çok önemli sorumluluklar üstleniyor.

2019 yılını "Gönüllülük Yılı" ilan ettik ve tüm illerimizden gençlerimizi sivil toplum faaliyetlerine teşvik ettik.

KÜLTÜR VE TURİZM

Değerli arkadaşlar..

Kültür ve turizm alanında 2019 yılını rekorlarla kapattık.

2019'da ülkemize gelen ziyaretçi sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12 artarak 51,5 milyonu buldu.

Bakanlık yatırım ve işletme belgeli tesis sayımızı 3 bin 262'den 4 bin 761'e; turizm bölgesi sayımızı ise 143'den 237'ye ulaştırdık.

Belediyelerimize yapacakları çevre düzenlemesi ve altyapı çalışmaları için 2019'da yaklaşık 2 milyar liralık destek verdik.

Mavi Bayrak sıralamasında 463 plaj, 22 marina, 15 deniz turizmi aracı ile dünya sıralamasında 3'üncü olduk.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nı kurarak, tanıtımın devletin desteği ile özel sektör tarafından

yapılacağı bir yapı oluşturduk.

Kültür ve turizm faaliyetlerini ülkemizin tüm bölgelerine ve sezonu 12 aya yayarak, “75 milyon turist ve 65 milyar dolar gelir” hedefine ulaşacağımıza inanıyoruz.

Geçtiğimiz yıl 30 adet kütüphaneyi Millet Kiraathanesine dönüştürerek vatandaşlarımızın kullanımına sunduk.

Günün 24 saati hizmet verecek prestijli bir eser olan Cumhurbaşkanlığı Külliyesindeki kütüphaneyi, yakında hizmete sunuyoruz.

2020 yılı sonuna kadar 10 kütüphanemiz daha millet kiraathanesi formatında hizmet veriyor olacak.

İnsanlık tarihini kökten değiştiren “Şanlıurfa Göbeklitepe” örenyerini ziyarete açtık ve 2019 yılını turizmde “Göbeklitepe Yılı” ilan ettik.

“Geleneksel Türk Okçuluğu”nun da eklenmesiyle UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesine kayıtlı unsur sayımız 18’e ulaştı.

Bu listede kayıtlı olan değerlerimizle 178 ülke arasında ilk 5’te yer alıyoruz.

Geçtiğimiz 17 yılda 154 müzeyi yeniledik, uluslararası ölçekte ses getiren toplam 57 müzeyi hizmete açtık.

Ankara-Kahramankazan’daki 15 Temmuz Şehitleri ve Demokrasi Müzesi ile Sivas Muhsin Yazıcıoğlu Kültür Merkezini hizmete sunduk.

İnşaatı hızlı bir şekilde devam eden yeni Atatürk Kültür Merkezi’ni, 2020 yılı sonuna kadar tamamlıyoruz.

Geçtiğimiz yıl 18 adet vakıf kültür varlığının yenilemesini, yurt dışında da 6 caminin yapım ve onarımını tamamladık.

Dizi sektörümüz, 2019’daki 350 milyon dolarlık ihracat hacmiyle, Amerika’nın ardından dünyada ikinci sırada yer alıyor.

Bugün 156 ülkede, 500 milyon kişi bizim dizi ve filmlerimizi seyrediyor.

Yeni Sinema Kanunumuz ile bu sektöre sağladığımız destekleri çeşitlendirdik.

EKONOMİ

Değerli arkadaşlar..

Ekonomi, daima önceliklerimizin başında yer almıştır.

Türkiye’yi, gelişmekte olan ülke grubunda bir üst kategoriye yükselttik.

Milli gelirimizi 236 milyar dolardan 950 milyar dolara kadar çıkartarak, 4 kat arttırdık.

Son yıllarda maruz kaldığımız küresel çaplı saldırıların sebep olduğu kur etkisiyle göstergeler bir parça gerilemiş olmakla birlikte, ekonomideki hedeflerimizden asla vazgeçemedik.

Küresel düzeydeki belirsizlikler ve spekülasyon saldırıları karşısında kararlı ve güçlü bir duruş sergileyerek, 2019’da ülkemizi yeniden yükselişe geçirdik.

Öncelikle, saldırı dalgasının ilk ayağı olan döviz kurunu, nispeten istikrarlı bir çizgiye oturttuk.

Faizin kademeli olarak aşağıya inmesi için ihtiyaç duyulan adımları attık.

Geçtiğimiz Eylül ayında 2020-2022 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programımız yürürlüğe girdi.

Programın temel hedefleri, fiyat istikrarı, finansal istikrar ve cari işlemler dengesinde elde edilen kazanımların korunup geliştirilmesidir.

Esasen, geçtiğimiz 17 yılın genel görüntüsü, ekonomide hedeflerimizin çok da gerisine düşmediğimize işaret ediyor.

Mesela, 2003 yılından önceki 16 yılda, yıllık enflasyon ortalaması yüzde 68,7 seviyesindeyken, 2003'den bu yana yıllık enflasyon ortalaması yüzde 10,3 olarak gerçekleşti.

Tüm sıkıntılara rağmen 2019 enflasyonu da yüzde 11,8 oranı ile bu genel görünümün çok dışında kalmadı.

Para ve maliye politikalarını, güçlü eşgüdüm ve yapısal reformlarla tahkim ediyoruz.

Yeni Ekonomi Programı'nda enflasyonun bu yıl yüzde 8,5'e, program dönemi sonunda da yüzde 4,9'a düşmesini hedefliyoruz.

İVME finansman paketi kapsamında 2019'da firmalara yaklaşık 48 milyar liralık kredi imkânı sunduk.

Bu kapsamda 56 binin üzerinde kredi adedine ulaşılarak, 29 milyar liradan fazla kredi tahsisi gerçekleştirildi.

2019'un üçüncü çeyreğindeki yüzde 0,9'luk pozitif büyümeyle ülkemiz yeniden büyüme dönemine girdi.

Bu yıl yüzde 5 büyüme oranına ulaşarak yüzde 3,4 oranındaki küresel büyüme beklentisinin üstüne çıkmayı hedefliyoruz.

Merkez Bankamızın altın dâhil toplam rezervleri 105 milyar doların üzerine çıktı.

Borsa İstanbul'un 2003 yılında 10 bin 600 olan kapanış endeksi, dün 121 bini bularak tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı.

Ekonomik göstergelerin hemen tamamı, önümüzdeki dönem için olumlu yönde gelişmelerin yaşanacağına işaret ediyor.

Ekonomimizin en büyük zaafı olarak gösterilen cari işlemler dengesinde, tarihimizde ilk defa Eylül ayı itibarıyla 5,4 milyar dolar artıya geçtik.

Mali disiplinden asla taviz vermiyoruz.

Hem gösterge faizlerinde, hem piyasa faizlerinde ardi ardına indirimler yapıyoruz.

Faizler, bir önceki yıl sonuna göre bugün, ticari kredilerde 15 puan, konut kredilerinde 15 puan, ihtiyaç kredilerinde 18 puan gerilemiştir.

Kasım ayında 91,3 olan ekonomik güven endeksi Aralık ayında 93,8'e yükseldi ve yılı zirvede kapattı.

2019 yılı Kasım ayında bankacılık sektöründe sermaye yeterlilik oranı yüzde 18,6 seviyesindedir.

Bu seviye, yüzde 8 olan uluslararası standartların öngördüğü asgari düzeyin oldukça üzerindedir.

Gelişmekte olan ekonomilerden pozitif yönde ayrılan Türkiye'nin kredi risk puanı iyileşmeye başladı.

Borsa İstanbul Pay Piyasasında yeni pazar yapısı oluşturarak, faizsiz finansman araçları geliştirdik.

Uluslararası yatırımlar dünyada azalırken, ülkemiz bu konuda oldukça iyi bir konumda yer almayı sürdürüyor.

2003-2019 arası dönemde ülkemize gelen doğrudan yatırımların toplamı 217 milyar doları aştı.

Geçtiğimiz Nisan ayında yeniden yapılandırdığımız "Yatırım Ortamını İyileştirme Yüksek Kurulumuz", eylem planlarını etkin şekilde hayata geçiriyor.

Cumhurbaşkanlığımız bünyesinde faaliyet gösteren Yatırım Ofisimiz, girişimcilere yatırımları öncesinde, yatırımları esnasında ve sonrasında gereken her türlü desteği veriyor.

Dünya Bankası tarafından hazırlanan İş Yapma Kolaylığı Endeksinde 43'üncü basamakta yer alan Türkiye, bu yıl 10 basamak birden yükselerek 33'üncü sıraya geldi.

Önümüzdeki dönem atacağımız adımlarla ülkemizi yatırım yapılabilir en iyi ülkeler arasına yükseltmeyi hedefliyoruz.

TİCARET

Değerli arkadaşlar...

Geçen yıl ihracatımız yüzde 2 artışla 180,5 milyar dolara yükseldi.

2018 yılında 54 milyar 323 milyon dolar olan dış ticaret açığımız ise 2019 yılı sonunda 29 milyar 926 milyon dolara geriledi.

Bir başka ifadeyle dış ticaret açığımız yüzde 44,9 oranında azaldı.

Dünya Ticaret Örgütü tarafından açıklanan 2019 yılı listesinde, en fazla ihracat yapan ilk 50 ülke içerisinde, ihracat artış oranında en 7'nci, mutlak ihracat değer artışında ise 5'inci sıradayız.

2019 yılı ilk 3 çeyreğinde sağlanan büyümeye ihracatın katkısı 4,7 puandır.

Bu, 18 yılda ticaretin ekonomik büyümeye sağladığı en yüksek katkıdır.

2020 yılında da iş insanlarımızı dünyanın her köşesine bayrağımızı taşımaları için destekleyecek, dış ticaret fazlası veren bir Türkiye için gayret edeceğiz.

Geçen yıl ihracatçılarımıza 3,2 milyar lira ile Cumhuriyet tarihindeki en yüksek desteği verdik.

Eximbank şube sayısını 20'ye, irtibat ofisini 12'ye yükselterek ihracatçımıza daha da yakınlaştık.

Bankacılık sektörünün ihracata yönelik kredilerinin yüzde 53'ünü Eximbank eliyle karşıladık.

Kredi ve sigorta programları vasıtasıyla 12 bin 500 firmaya toplam 44 milyar dolarlık ihracat finansmanı sağladık.

Eximbank kaynakları ile 2020 yılında 50 milyar dolarlık ihracatın finanse edilmesini hedefliyoruz.

Yurt dışı pazarlara çok daha rahat açılmalarını sağlamak için 14 bin 315 ihracatçımıza yeşil pasaport verdik.

Kağıtsız ihracat projesiyle, tüm ihracat beyannameleri ve diğer belgeleri elektronik ortama taşıyarak, Dijital Gümrük uygulamasını devreye aldık.

56 ilde 67 adet ihracat destek ofisi kurduk.

Karekodlu çek sayısı 115 milyonu aştı.

Önümüzdeki günlerde karekodlu bono ve elektronik çek uygulamasını da başlatıyoruz.

Sınır kapılarındaki araç trafiğini azaltmak için randevulu sanal sıra sistemini önümüzdeki günlerde hizmete alıyoruz.

Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifi aracılığıyla kullandırdığımız düşük faizli finansman desteği 40 milyar lirayı aştı.

Sadece geçtiğimiz yıl 25,2 milyar lira tutarında faiz indirimli kredi kullandırdık.

Toplu alım ve tedarik yöntemiyle esnaf ve sanatkârlarımızın girdi maliyetlerini düşürerek rekabet güçlerini artırıyoruz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ

Değerli arkadaşlar..

Geçtiğimiz yıl Eylül ayında 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejimizi kamuoyuyla paylaşarak, “Milli Teknoloji Hamlemize” hız verdik.

2022 yılında seri üretime geçecek olan Türkiye’nin ilk yerli ve milli otomobil prototipini 2019’un son günlerinde milletimizin takdirine sunduk.

Türkiye’nin 60 yıllık hayalinin gerçeğe dönüşmesine bir adım daha yaklaştık.

Tanıtımı yapılan prototipler, hem dizaynı, hem teknik özellikleri itibarıyla milletimiz ve sektör tarafından beğeniyle karşılandı.

İnşallah bu süreci yakından takip etmeyi ve desteklemeyi sürdüreceğiz, Türkiye’nin Otomobilini milletimizin hizmetine mutlaka sunacağız.

Katma değeri yüksek ürünlerin yerleşmesi için Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı’nı başlattık.

Nisan ayında makine sektöründe desteği hak edenleri açıklıyoruz.

Geçtiğimiz yıl 135,9 milyar liralık sabit yatırım için 5 bin 691 teşvik belgesi düzenledik.

Yatırım teşvikleri sayesinde toplamda 212 binin üzerinde ilave istihdam oluşturacağız.

Ekonomimizin omurgasını oluşturan KOBİ’lerimize, KOSGEB aracılığıyla 2019’da 2,3 milyar liralık destek sağladık.

Kalkınma ajansları ve kalkınma idareleri vasıtasıyla sadece geçtiğimiz yıl 2 bin 87 projeye 1 milyar 49 milyon lira kaynak aktardık.

Proje Bazlı Destek kapsamına aldığımız ve yatırım tutarı 36,5 milyar lira olan 7 proje, sağlayacağı 7 binin üzerinde ek istihdam yanında, cari açığı azaltmada da önemli katkılar sunacak.

Son 17 yılda organize sanayi bölgelerinin sayısını 122 ilaveyle 315’e, buralardaki işletme sayısını 42 bin ilaveyle 53 bine, istihdamı da 1,5 milyona yakın ilaveyle 1,9 milyona yükselttik.

Bu yıl 7 yeni organize sanayi bölgesi ve 5 sanayi sitesini daha hizmete açarak, 25 bin kişiye istihdam imkânı oluşturacağız.

2019 yılında ülkemizin çeşitli bölgelerinde 7 ayrı organize sanayi bölgesinin altyapılarını tamamladık.

İstanbul, Balıkesir, İzmir, Bursa, Mardin, Çanakkale, Trabzon, Adana ve Ankara illerinde ilan ettiğimiz 12 endüstri bölgesinde yaklaşık 45 milyar lira yeni yatırımla 62 bin ilave istihdam hedefliyoruz.

2020 yılının ilk yarısında Adana-Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi’nde ilk özel sektör yatırımlarını başlatıyoruz.

Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı ile ilk etapta 98’i Türk, 29’u yabancı olmak üzere 127 üst düzey araştırmacıyı ülkemize getirdik.

Yirmi yıllık hayalimiz olan Türkiye Uzay Ajansını 2018 Aralık ayında kurduk.

Milli Uzay Programını ise bu yılın ilk yarısında ilan ediyoruz.

Geçtiğimiz 17 yılda 1.229 ARGE merkezi ile 361 tasarım merkezini hayata geçirdik.

Teknopark sayımızı 5'ten 85'e çıkardık.

Muğla Teknokent ve Sağlık Bilimleri Teknokent'i bu yılın ilk yarısında faaliyete geçiriyoruz.

Geçtiğimiz yıl TÜBİTAK aracılığıyla, özel sektörün 3 bin 427 AR-GE projesine 700 milyon liraya yakın hibe desteği sağladık.

İkincisini düzenlediğimiz TEKNOFEST, 1 milyon 720 bin ziyaretçiyle, 2019'da dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali oldu.

Tüm milletimizi saran teknoloji ve yenilikçilik coşkusu TEKNOFEST'i, bu yıl Gaziantep'te yapıyoruz.

Sahip olduğumuz büyük verinin işlenmesi, bilgiye ve ekonomik değere dönüştürülmesi amacıyla TÜBİTAK bünyesinde Yapay Zekâ Enstitüsü kurduk.

Bu yıl Türkiye'nin ilk yapay zekâ destekli sinyal istihbarat platformunun sistem kabul testlerini başlatıyoruz.

2019'da üçüncü bilim seferimizi gerçekleştirerek, geçici bilim üssümüzü Antarktika'ya kurduk ve Kutup Araştırmaları Enstitümüzü hayata geçirdik.

Dördüncü Ulusal Antarktika Bilim Seferini bu yılın ilk yarısında gerçekleştireceğiz.

SAVUNMA SANAYİ

Değerli arkadaşlar...

Savunma sanayiinde, ülkemizi dışa bağımlılıktan kurtarmak amacıyla, 17 yılda yerlilik oranını yüzde 20'lerden yüzde 70'ler seviyesine çıkardık.

2002 yılında sadece 62 savunma sanayi projesi yürütülürken, bugün proje sayımız 700'e ulaştı.

Yıllık savunma sanayii ve havacılık cirosu 9 milyar dolara yaklaşırken, ihracatımız da 2,7 milyar dolara yükseldi.

Geçtiğimiz yıl çeşitli özelliklerde 800'ün üzerinde zırhlı aracı güvenlik güçlerimize teslim ettik.

Yeni zırhlı aracımız VURAN'ı envantere aldık.

Milli torpidomuz AKYA'nın atış testlerini başarıyla tamamladık.

ATAK helikopterimizin operasyonlardaki başarısını gururla izliyoruz.

Geçtiğimiz yıl 14 adet ATAK helikopterlerinin daha teslimatını tamamlayarak, toplam sayıyı 56'ya yükselttik.

Milli tasarımımız GÖKBAY helikopterinin de test uçuşlarını sürdüreceğiz.

MİLGEM Projesinin dördüncü gemisi Kınalıada'yı Deniz Kuvvetlerimize teslim ettik.

Millî gemisavar füzemiz ATMACA'yı da Kınalıada korvetimize yerleştirdik.

Havadan Bağımsız Tahrik Sistemi ile donatılmış denizaltılarımızdan ilki olan Pirireis'i geçtiğimiz günlerde havuza çektik.

Denize indirdiğimiz Anadolu çıkarma gemimizi, inşallah bu yıl Deniz Kuvvetlerimizin envanterine alıyoruz.

Savaş gemilerimizi ihraç etmenin gururunu da yaşıyoruz.

Elektronik harp ve radar sistemlerinde ileri teknoloji seviyesine ulaşmaya başladık.

KORAL projesiyle düşman hatlarındaki elektronik haberleşme hatlarını ve radar sistemlerini köreltmede önemli kabiliyetler kazandık.

HAVASOJ projesiyle ise bu alanda dünyada sayılı ülkenin sahip olduğu kabiliyete ulaşacağız.

İnsansız kara-deniz araçları, lazer silah sistemleri, elektromanyetik fırlatma sistemleri, sürü İHA teknolojisi, otonom sistemler ve roket projeleri süratle ilerliyor.

Bu çalışmaları, dünyada az sayıda ülke ile eş zamanlı sürdürüyoruz.

İnsansız hava araçlarımız, yurt içinde ve yurt dışında yürüttüğümüz operasyonlarda çok kritik roller üstleniyor.

Taarruzi İnsansız Hava Aracımız AKINCI, ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirdi.

AKINCIYI da inşallah bu yıl sonunda envantere alıyoruz.

Dünyada bu sınıfta en iyi aracı üreten 3 ülkeden birisiyiz.

BAYRAKTAR SİHA'mızın ihracatına başladık.

Bir diğer SİHA'mız ANKA-S, yeni yerli motoru ile göklerdeki yerini sağlamlaştırdı.

KORKUT hava savunma sistemimizin güvenlik güçlerimize teslimatına başlandı.

HİSAR-A Alçak İrtifa Hava Savunma Sisteminde seri üretim aşamasına geldik, bu yıl envantere alacağız.

Havadan Taşınabilir 105 Milimetrelilik Hafif Çekili Obüs BORAN'ın testlerini bu yıl tamamlayarak envantere alıyoruz.

Uzun menzilli hava savunma füze sistemimiz SİPER'in çalışmalarında önemli ilerleme sağladık.

2020 yılının ilk yarısında Yüksek Güçlü Milli Lazer'in Kirpi aracına entegrasyonunu da tamamlayacağız.

Savaş uçağından her türden motorumuza kadar tüm savunma sanayi ihtiyaçlarımızı kendi imkânlarımızla üretebilir hale gelmeye giderek daha çok yaklaşıyoruz.

DIŞ POLİTİKA

Değerli arkadaşlar...

Girişimci ve insani dış politika yaklaşımımız sayesinde dünyanın en geniş temsil ağına sahip 5'inci ülkesi konumuna ulaştık.

Yurt dışı temsilciliklerimizin sayısını 163'ten 246'ya, büyükelçiliklerimizin sayısını 93'ten 142'ye çıkardık.

Bu yıl ilan ettiğimiz "Yeniden Asya" girişimi ile Asya-Pasifik bölgesiyle ilişkilerimizi daha da güçlendiriyoruz.

Özbekistan'ın katılımıyla, Türk Konseyi çatısı altında Türk Dünyası'nın birlikteliğinin sağlanması yolunda tarihi bir adım atıldı.

Afrika Kıtasıyla da köklü tarihi ve kültürel ilişkilerimizi canlandırma yolunda büyük mesafe kaydettik.

2008 yılında "Stratejik Ortaklık" ilişkisi tesis etmiş olduğumuz Afrika Birliği ile Üçüncü Ortaklık Zirvesi'ni 2020 yılının ilk yarısında ülkemizde düzenleyeceğiz.

İsrail yönetiminin hukuk tanımaz tacizleri karşısında Kudüs'ün ve Filistin'in onurunu korumak için mücadele etmeyi sürdürüyoruz.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin en üst düzeyde karar alma organı olan Ortaklık Konseyi'nin 54'üncü toplantısı, dört senelik bir aranın ardından 15 Mart 2019 tarihinde Brüksel'de düzenlendi.

Reform İzleme Grubu'nun son toplantısını da 9 Mayıs Avrupa Günü'nde Ankara'da yaptık.

Önümüzdeki dönemde Avrupa Birliği ile ilişkilerimizde yeni bir ivme yakalamayı umut ediyoruz.

Suriye meselesi, en hayati dış politika başlığı olarak, gündemimizdeki yerini koruyor.

Suriye ve Irak krizlerinde, hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm mazlumlara ve mağdurlara kapımızı açtık.

Ülkemizin ev sahipliğinde Rusya, Fransa ve Almanya'nın katılımıyla Suriye konulu Dörtlü Zirve düzenleyerek, çözüm arayışlarına katkı sunduk.

Yine NATO Liderler Zirvesi kapsamında Londra'da, Fransa, Almanya ve İngiltere ile Suriye konulu bir başka Dörtlü Zirve daha gerçekleştirdik.

Suriye krizinin sınırlarımıza dayanan terör örgütleri üzerinden ülkemize ihracı gayretleri, bizi sahada fiilen var olmaya yöneltmiştir.

Fırat'ın batısında yürüttüğümüz Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtlarıyla DEAŞ balonunu söndürdük ve PYD üzerinden kurulan oyunları bozduk.

Barış Pınarı Harekâtıyla, Fırat'ın doğusunda oluşturulmaya çalışılan terör koridorunu da parçaladık.

9 Ekim'de başlattığımız Barış Pınarı Harekâtı ile Suriye sınırimızda 145 kilometre genişliğinde ve 30 kilometre derinliğinde bir alanı terör unsurlarından arındırdık.

Soçi Mutabakatıyla İdlip'de yaklaşık dört milyon insanı etkileyecek büyük bir insani trajedinin önüne geçtik. İdlip'te sükûnetin yeniden tesisi için çabalarımızı artırdık.

Suriye'deki soruna kalıcı çözüm getireceğine inandığımız Anayasa Komisyonu, uzun uğraşlar sonunda nihayet kuruldu.

Rasulayn ve Tel Abyad arasında ilk etapta yüz binlerce kişiyi, sınır hattındaki diğer yerlerle birlikte 1 milyon kişiyi iskân edebileceğimiz yerleşim yerlerinin inşasıyla ilgili çalışmalara başladık.

Ülkemizin güvenli hale getirdiği bölgelere şimdiye kadar 373 bin Suriyeli gönüllü olarak geri döndü.

Birleşmiş Milletler tarafından ilk kez düzenlenen Küresel Mülteci Forumu, Türkiye'nin bu alandaki öncü konumunun teyidi olmuştur.

Komşumuz Irak'ın da toprak bütünlüğüne önem veriyor, bu ülkedeki Türkmen kardeşlerimizin hak ve çıkarlarını gözetiyoruz.

2020 yılının ilk altı ayında Basra ve Musul Başkonsolosluklarımızı yeniden faaliyete geçirmeyi hedefliyoruz. Necef ve Kerkük'te de yeni Başkonsolosluklar açmayı planlıyoruz.

Akdeniz'de ülkemizi kendi sahillerine hapsedmeye yönelik bir senaryoyu hayata geçirmeye çalıştılar.

Önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile ardından da Libya ile yaptığımız anlaşmalarla bu oyunu da bozduk.

Libya ile deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin mutabakatı imzaladık.

Türkiye ve Libya deniz kıyıları arasında kalan bölgede her iki ülkenin onayı olmadan arama ve sondaj faaliyeti yapılması ya da boru hattının geçirilmesi hukuken artık mümkün değil.

2020'de bu alanları ruhsatlandırıp en hızlı şekilde arama ve sondaj faaliyetlerine başlıyoruz.

Ruhsatlandırma çalışmalarının ardından ilk olarak Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi bölgede sismik çalışmalar yürütecek.

Libya'daki meşru hükümetin ayakta kalmasını ve istikrarı sağlamak için bu ülkeye askerimizi gönderiyoruz.

Türkiye'nin güvenliğinin sınırları dışında başladığının bilinciyle, siyasi, ticari, insani, diplomatik ve askeri tüm imkânlarımızı, güneyimizdeki coğrafyanın istikrarı için seferber etmeyi sürdüreceğiz.

Resmi kalkınma yardımı kuruluşumuz TİKA, 5 kıtada 170 ülkeyi kapsayan bir faaliyet genişliğine ulaştı.

Türkiye Burslarıyla ülkemizde eğitim gören öğrenci sayısı 17 bini buldu.

Dünyanın 100'e yakın ülkesinde kendilerine hayat kuran 6,5 milyon vatandaşımızla 81 vilayetimizde yaşayan 82 milyon insanımız arasında sağlam köprüler oluşturduk.

Yunus Emre Enstitümüz, dünya genelinde faaliyet gösteren 58 merkeziyle, dilimizi, medeniyetimizi, tarihimizi ve kültürümüzü tüm dünyada tanıtıyor.

Türkiye Maarif Vakfımız ise dünyanın 42 ülkesindeki 324 eğitim kurumuyla istikbalimizin teminatı olan gençlere yatırım yapıyor.

Uluslararası insani yardım faaliyetleri kapsamında 5 kıtada 60'tan fazla ülkede faaliyette bulunduk.

Dış politikada, bayrağımızın onurunu, pasaportumuzun ve paramızın değerini, ülkemizin itibarını hak ettiği yere yükseltmeye devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar...

Toplantımızın sonuna gelmiş bulunuyoruz.

Hem geçtiğimiz 17 yılın genel bir değerlendirmesini, hem 2019 yılında yaptıklarımızı, hem de 2020'de yapacaklarımızı özetle ifade etmeye çalıştık.

Ülke ve millet olarak içinden geçtiğimiz tarihi sürecin farkında bir şekilde, 2020 yılında da mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

2020 yılının ilk 6 ayını kapsayan, 537 eylem içeren ve bütçesi 34 milyar lira olan 180 günlük icraat programımızı da 1 Ocak itibarıyla uygulamaya aldık.

İNANDIĞIMIZ YOLDA YÜRÜMEYE devam edeceğiz.

Rabbimizin yardımının ve milletimizin desteğinin hep yanımızda olacağına yürekten inanıyoruz.

Bu duygularla aziz milletimi bir kez daha sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

İstiklalimiz ve istikbalimiz için canlarını ortaya koyan şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize sıhhat ve afiyet temenni ediyorum.

Ülkemiz içinde ve dışında görev yapan tüm kahramanlarımızın gazalarının mübarek olmasını diliyorum.

Sizlere de ilginiz ve dikkatiniz için teşekkürlerimi sunuyorum.

Kalın sağlıklıkla...